

Засгийн газрын 2024 - 2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн жагсаалт

Д/д	Зорилго	Зорилт	Төсөл, арга хэмжээ
НЭГ. БҮСЧИЛСЭН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО			
1.1. Улаанбаатар хот-"20 минутын хот" стандарт			
1	1.1.1. Хот төлөвлөлт, засаглалын шинэчлэл	1.1.1.2. Хот төлөвлөлт, орчны стандарт алдагдсан орон сууцны хорооллуудад газар чөлөөлөлт хийж, орчны төлөвлөлтийг стандартад нийцүүлнэ.	5. Орон сууцны хорооллуудад хот байгуулалт, барилгын хяналтыг хэрэгжүүлж, төлөвлөлтийг норм, стандартад нийцүүлэх ажлыг зохион байгуулах
2	1.1.3. Гэр хорооллын дахин төлөвлөлт, сууцжуулалт	1.1.3.4. Хот, суурин газрыг дахин төлөвлөн хөгжүүлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ.	31. Хот, суурин газрыг дахин хөгжүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх, холбогдох дүрэм, журмыг шинэчлэх
3			32. Нийслэл, орон нутагт хот дахин төлөвлөлтийн төслүүдийг хэрэгжүүлж, инженерийн шугам сүлжээг төлөвлөн барих
4			35. 2002 оноос өмнө баригдсан барилга байгууламжийн газар хөдлөлтөд тэсвэрлэх чадварын үнэлгээ хийж, паспортжуулалтын мэргэжлийн дүгнэлт гаргах
5	1.1.4. Ногоон - ухаалаг хот	1.1.4.1. Хууль бусаар олгосон газрыг нийтийн эзэмшлийн газар болгож, уг газарт ногоон байгууламж, цэцэрлэгт хүрээлэн барьж, хотын иргэн оршин суугаа газраасаа 400 метр дотор амарч, тухлах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	43. Хот, суурин газрын ногоон байгууламжийн тухай анхдагч хуулийн төслийг боловсруулж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх
1.4. Орон нутгийн хөгжил			
6	1.4.1. Шилжилт хөдөлгөөн	1.4.1.5. Бүсийн хүний нөөцийн бодлого, нийгмийн баталгааг хангах төсөл, арга хэмжээ, түрээсийн орон сууцны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	144. "Миний сонголт-Төрийн алба" орон нутагт төрийн албан хаагчдын түрээсийн орон сууц барих
7		1.4.1.8. Аймаг, нийслэл, сумын хот байгуулалтын баримт бичгийг бүсүүдийн эдийн засагт гүйцэтгэх чиг үүрэгтэй уялдуулан шинэчлэн боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.	148. Аймаг, сум, орон нутгийн хөгжлийн төвийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулж, батлуулах ажлыг зохион байгуулах
8	1.4.2. Орон нутгийн хөгжлийн нийтлэг зорилт	1.4.2.1. Орон нутгийн хөгжлийн төвүүдэд хөдөө аж ахуй, хүнсний үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, худалдаа, бирж, тээвэр, логистикийн цогцолборыг кластераар хөгжүүлэх хувийн хэвшил, хоршоодыг дэмжинэ.	150. Орон нутагт шуудангийн илгээмжийн логистикийн дэд төв байгуулах
9		1.4.2.2. Стандартын шаардлага хангасан хүнс, эм, хүрээлэн буй орчны бүсчилсэн лабораторийн нэгдсэн тогтолцоог бий болгож хөгжүүлнэ.	155. Төв болон бүсийн итгэмжлэгдсэн лавлагаа лабораторийн чадавхыг сайжруулах
10		1.4.2.3. Бүсүүдийн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулан аймгуудын мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагуудыг төрөлжүүлэн хөгжүүлнэ.	156. Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагуудыг төрөлжүүлэх
11		1.4.2.4. Бүсийн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулан орон нутгийн иргэдэд нарийн мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтын байгууллагыг төрөлжүүлнэ.	157. Ахлах сургуулийг төрөлжүүлэн хөгжүүлэх
12		1.4.2.6. Хот, суурин газруудын хүн амын ундны цэвэр усны шугамыг зэс шугамаар сольж, ундны усны чанар, аюулгүй байдлыг хангана.	160. Хот, суурин газруудын хүн амын ундны цэвэр усны шугамыг зэс шугамаар солих судалгаа хийж, загвар төсөл хэрэгжүүлэх
13		1.4.2.7. Аймгийн төвүүд болон томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлыг бууруулна.	161. Агаарын бохирдлыг бууруулах үндэсний хороог байгуулж, хот, суурин газрын агаарын бохирдлын эх үүсвэрийг бууруулах нэгдсэн төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх
14			162. Төрийн өмчийн болон хувийн хэвшлийн усан болон уурын халаалтын зууханд технологийн шинэчлэлт хийж, дулаан хангамжийг төвлөрсөн дулаан болон хийн, сэргээгдэх эрчим хүчний бусад эх үүсвэрт шилжүүлснээр хатуу түлшний хэрэглээг бууруулах
ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО			
2.1. Чинээлэг Монгол хүн			
15		2.1.1.2. Гэр бүлийн тухай хуулийг шинэчлэн батлуулж, "Чанартай амьдрал-гэр бүлийн гишүүдийн оролцоо" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	167. "Чанартай амьдрал-гэр бүлийн гишүүдийн оролцоо" хөтөлбөр хэрэгжүүлэх
16		2.1.1.3. Хиймэл оюун ухааныг ашиглан иргэн бүрийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн нийгмийн үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.	169. Гэр бүлд зориулсан нийгэм, сэтгэл зүйн үйлчилгээний цахим платформ хөгжүүлэх
17		2.1.1.4. Гэр бүлийн хөгжлийн цогц үйлчилгээний төвийг бүх аймаг, дүүрэгт төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр ажиглуулж, гэр бүлд сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх, гэр бүлийн гишүүдийн ёс зүйн хариуцлагыг дээшлүүлэх	171. Гэр бүлийн хөгжлийн цогц үйлчилгээний төвийг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр ажиллуулах
18			172. Гэр бүлийн гишүүн бүрд сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгч, гэр бүлийн боловсрол олгох сургалтад хамруулах

19		2.1.1.5. Нийгмийн бүхий л орчинд хүүхдийн сайн сайхан байдлыг хангаж, гэр бүл төвтэй, салбар дундын хүүхэд хамгааллын үндэсний тогтолцоог бэхжүүлнэ.	173. Хүүхэд хамгааллын кейс менежмент, нийгмийн ажлын мэргэжлийн удирдлагыг хөгжүүлж, хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг шаардлагатай хүүхэд бүрд хүргэх
20	2.1.1. Гэр бүл, хүн амын онцлогт нийцсэн бодлого	2.1.1.6. Хүүхдийг болзошгүй эрсдэл, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог иргэд, олон нийтийн оролцоотой бүрдүүлж, гэр бүл, нийгмийн орчин дахь хүүхэд хамгааллыг сайжруулна.	176. Эцэг, эх, хүүхэд, олон нийтэд болзошгүй эрсдэл, хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах
21			177. Сум, хорооны олон нийтийн байцаагчдыг сурган чадавхжуулах замаар эрсдэлт нөхцөлд амьдарч байгаа хүүхдийн илрүүлэлтийг сайжруулж, шаардлагатай үйлчилгээнд холбон зүүчлэх
22		2.1.1.7. Сум, хороо бүрд хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтан ажиллуулж, хүүхдийн хөгжих таатай орчныг бүрдүүлж, эрүүл мэнд, боловсрол, хөгжил, хамгааллын үйлчилгээг чанартай, хүртээмжтэй хүргэнэ.	178. Сум, хороо бүрд хүүхэд, гэр бүлийн нийгмийн ажилтан шинээр ажиллуулж, мэргэшүүлэх, чадавхжуулах сургалтыг үе шаттай зохион байгуулах
23		2.1.1.20. Ахмад настныг шинэ ур чадварт сургах, ажил, хөдөлмөр эрхлэх, орлогоо нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.	196. Ахмад настны хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр, арга хэмжээ хэрэгжүүлэх
24		2.1.1.26. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний нийгмийн халамж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулж, Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд бүх аймаг, дүүрэгт байгуулна.	210. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн төвийг аймаг, дүүрэгт байгуулах
25		2.1.1.30. 2025 оныг "Залуучуудын жил" болгон зарлаж, оюутан, залуучуудын чөлөөт цагаараа ажил, хөдөлмөр эрхлэх, гарааны бизнес эрхлэх эрх зүйн орчныг сайжруулж, нийгмийн идэвх, оролцоог дэмжинэ.	218. Залуучуудыг дэмжих цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
26	2.1.2. Хөдөлмөр эрхлэлт	2.1.2.3. Бүс, орон нутгийн хөдөлмөрийн зах зээлийн онцлогт нийцсэн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, инновацад суурилсан гарааны бизнесийн хөрөнгө оруулалт, санхүүжилт /гарааны бизнесийг дэмжих хөрөнгө оруулалтын сан, санхүүгийн дэмжлэгийн хөтөлбөр/-ийн орчныг сайжруулна.	228. Орон нутгийн хөгжил, бодлого, онцлогт тохирсон хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих халамжаас хөдөлмөрт шилжүүлэхэд чиглэсэн хөтөлбөр, төслийг хэрэгжүүлэх
27		2.1.2.8. Олон улсын жишигт нийцсэн хөдөлмөрийн бирж, нийгмийн үйлчилгээний үндэсний платформ нэвтрүүлж, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр дамжуулан хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээг хүртээмжтэй болгоно.	238. Эдийн засгийн салбар, хүн амын бүлгээр төрөлжсөн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөдөлмөр зуучлалын байгууллагыг ажиллуулах
28			240. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлээр Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төв, салбар төвүүдийг өргөжүүлж хүртээмжийг нэмэгдүүлэх
29		2.1.2.10. Тогтвортой ажлын байрыг шинээр бий болгосон жижиг, дунд бизнес эрхлэгч, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийг татвар, эдийн засгийн бодлогоор дэмжинэ.	245. Орон нутагт ахуйн үйлчилгээний цэгийг байгуулах
30	2.1.3. Нийгмийн баталгаа	2.1.3.8. Халамжаас хөдөлмөрт шилжих бодлоготой уялдуулан хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн үйлчилгээний эрх зүйн орчныг шинэчилж, ядуурлыг бууруулах бодлого баримтална.	261. Бага орлоготой өрхийн тогтвортой амьжиргааг дэмжих урт хугацааны хөтөлбөрийг аймаг, дүүрэгт туршилтаар хэрэгжүүлэх
31		2.1.3.13. Жижиг, дунд үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний борлуулалтыг төрийн худалдан авалтаар дэмжиж, худалдан авах бүтээгдэхүүний төсөвт өртгийг зах зээлийн үнэлгээнд нийцүүлнэ.	273. Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн хоол үйлдвэрлэлийн хүнсний хангамжид орон нутгийн болон үндэсний үйлдвэрлэлийн түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг ерөнхий гэрээний аргаар нийлүүлэх
32		2.1.3.14. Жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийг бизнес инкубацийн үйлчилгээгээр бойжуулан хөгжүүлнэ.	275. Жижиг, дунд үйлдвэрийг дэмжих төв, бизнес инкубатор төвүүдийг байгуулах, нэгдсэн удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах
2.2. Эрдэм боловсролтой монгол хүн			
33	2.2.1. Тэгш, хүртээмжтэй, чанартай боловсрол	2.2.1.4. Боловсролд бүх хүүхэд, залуучуудыг тэгш хамруулах зарчмыг баримталж, ялгаатай хэрэгцээтэй хүүхэд, залуучуудыг хамруулсан, тэдний гэр бүл, орон нутгийн онцлог байдалд нийцсэн, тохируулгат орчин, дэд бүтэцтэй, хувилбартай, гэрийн сургалттай боловсролын үйлчилгээг бүх түвшинд бий болгоно.	308. Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж чадахгүй байгаа ялгаатай хэрэгцээтэй хүүхдийг гэр бүл, орон нутгийн онцлог байдалд нийцүүлэн, хувилбарт сургалтад хамруулах
34			309. Малчдын хүүхэд, малчин залуучуудын боловсролыг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
35	2.2.4. Цахимжсан боловсрол	2.2.4.3. Иргэдэд насан туршдаа суралцах тэгш боломжийг бүрдүүлж, нээлттэй боловсролын тогтолцоог хөгжүүлж, хүн бүрд орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран суралцах, боловсрол эзэмших тэгш хүртээмжтэй сургалтын контент, мэдээллийн системийг нэвтрүүлж, ур чадвар, чадамжийг дэмжсэн сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлж, гэрчилгээ олгох, микро кредитийн сургалтыг холбогдох талвуртай хамтран хэрэгжүүлнэ.	383. Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, гэр бүл, иргэдэд чиглэсэн сургалт, нөлөөллийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлж, энэ чиглэлээр хот, аймаг, сум, дүүрэг, хороо, байгууллагыг дэмжих, сургах
2.3. Эрүүл Монгол хүн			
36	2.3.1. Нийгмийн эрүүл мэнд	2.3.1.1. Эрүүл амьдралын хэв маяг, урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлгийг дэмжсэн нийгмийн эрүүл мэндийн тогтолцоог бүрдүүлж, санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ.	387. Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг үзлэгийг эрчимжүүлж, идэвхжүүлэх
37		2.3.1.2. Хүн амын өвчлөл, нас баралтын тэргүүлэх шалтгааныг бууруулах, эрүүл мэндэд эрсдэл үүсгэж байгаа хүчин зүйлс, архи, тамхины хэрэглээг бууруулж, гар утсанд суурилсан стратегийн тусламжтайгаар иргэдийн эрүүл мэндийг хамгаалж, идэвхтэй хөдөлгөөн, эрүүл хооллолтыг дэмжинэ.	394. "Халдварт өвчнөөс сэргийлэх, хянах" арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
38		2.3.2. Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний чанар, хүртээмж	2.3.2.1. Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулж, орон нутгийн нэгдсэн эмнэлгийн чадавхыг бэхжүүлж, зарим тусламж, үйлчилгээний төвүүдийг төрөлжүүлэн байгуулна. /Эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах төв, Хавдар судлалын үндэсний төв-II, Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв-II, Зүрх судасны үндэсний төв/.
2.4. Баялагтаа эзэн монгол хүн			

39	2.4.1. Үндэсний баялгийн сан, төлбөрийн чадварт нийцсэн орон сууцжуулалт	2.4.1.6. Эх үүсвэрээ бие даасан болон хэсэгчилсэн байдлаар шийдвэрлэсэн, байгаль орчинд ээлтэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй амины орон сууцны нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн бодлого хэрэгжүүлж, дэмжлэг үзүүлнэ.	442. Амины орон сууцны технологи дамжуулах төв байгуулах
40	2.4.3. Нийтийн аж ахуй, инженерийн дэд бүтэц	2.4.3.4. Орон сууц, нийтийн аж ахуйн инженерийн шугам сүлжээ, барилга байгууламжийг өргөтгөн шинэчлэх, дэвшилтэт техник, тоног төхөөрөмж суурилуулах төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, ашиглалтын түвшнийг сайжруулна.	460. Хот, суурин газрын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу ус хангамж, ариутгах татуургын инженерийн шугам сүлжээг үе шаттайгаар нэмэгдүүлэх
41			463. Сумын хөгжил, инженерийн дэд бүтцийн төсөл, арга хэмжээг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх
42			464. "Орон нутгийн хөгжлийн төв"-ийн инженерийн шугам сүлжээ, барилга байгууламжийн төсөл, арга хэмжээг үе шаттай хэрэгжүүлэх
43			468. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын урьдчилан цэвэрлэх байгууламж болон ахуйн бохир усны бага хүч чадлын цэвэрлэх байгууламжаас гарч байгаа хаягдал усны стандартын шаардлагыг хангуулах, хяналт шалгалт хийх
ГУРАВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО			
3.3. Эдийн засгийн төрөлжилт, либералчлал			
44	3.3.1. Уул уурхай	3.3.1.7. Газрын ховор элемент боловсруулах үйлдвэрийн төслүүдийг бодлогоор дэмжинэ.	579. Газрын ховор элементийн ордын нөөцийг өсгөх, төслийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөөллийн үнэлгээ, зураг төсөл боловсруулах
45	3.3.3. Эрчим хүчний салбарын либералчлал	3.3.3.16. Төвлөрсөн дулаан хангамжийн системгүй аймгийн төвүүдэд дулааны станц барина.	726. 10 аймгийн төвд дулааны станц, дулааны шугам сүлжээ, дулаан түгээх төв барих төслийг хэрэгжүүлэх
46			727. Дулааны станцын дэд бүтцийг байгуулах, дулаан түгээх сүлжээг шинэчлэх буюу шинээр барих
47			753. Аймгийн төв, сум, суурин газрын дулааны эх үүсвэрийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх, дулааны шугам сүлжээг шинэчлэн сайжруулах, дулааны алдагдлыг бууруулж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
48			782. Тэжээлийн үйлдвэрийн хүчин чадлын ашиглалтыг сайжруулах, өргөтгөх, агуулах, саравч байгуулах /Нийт тэжээлийн үйлдвэрийн суурилагдсан хүчин чадлын 80 хувийг ашиглах/
49	3.3.4.11. Нийт мал сүрэгт өндөр ашиг шимт малын эзлэх хувийг нэмэгдүүлж, малын генийн санг хамгаалж, биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлнэ.	787. Малыг генийн сан бүрдүүлэх биотехнологийн төв, түүхий эдийн анхан шатны чанарын лабораторийг бүсчлэн байгуулах	
50	3.3.4.13. Хүн амын өсөн нэмэгдэж байгаа хүнсний хэрэгцээг хангах зорилгоор "Атар IV" аяныг хэрэгжүүлж, газар тариалангийн нийт эргэлтийн талбайг 200 мянган га аар нэмэгдүүлнэ.	803. Жимс, жимсгэнийн суулгац үржүүлгийн газруудыг орон нутагт байгуулах	
51	3.3.4. Хөдөө аж ахуй-Шинэ хоршоо хөдөлгөөн, Чинээлэг малчин хөтөлбөр	3.3.4.16. Экспортын түүхий махны мал эмнэлэг, хорио цээрийн олон улсын шаардлагыг хангасан "Монгол мах" брэндийг хөгжүүлж, махны үнийг зах зээлийн зарчимд шилжүүлнэ.	812. Гоц халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулж, гоц халдварт өвчинд өртөх өрхийн эрсдэлийг бууруулах
52			813. Зонхилон тохиолддог өвөрмөц урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ бүхий халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах замаар халдварт өвчний тоог бууруулах
53			814. Тэргүүлэх чиглэлийн зооноз өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, халдварт өвчний тохиолдлыг бууруулах
54			816. Мал төхөөрөх, мах боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг явуулж, мах, махан бүтээгдэхүүний чанар, аюулгүй байдлыг хангуулах
55			829. Уст цэг тогтоох хайгуул судалгаа хийж, инженерийн хийцтэй худаг шинээр барьж байгуулах
56	3.3.5. Дөрвөн улирлын аялал жуулчлал	3.3.5.6. Аялал жуулчлалын бүс дэх хоршоо, нөхөрлөлийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг худалдааны сувгуудаар дэмжинэ.	886. Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, орлогыг нэмэгдүүлэх
57			887. Аялал жуулчлалын гол замын дагуу амрах өртөө, түр буудаллах үйлчилгээний цогцолборыг байгуулах
58			888. Байгаль, түүх, соёлын үзэсгэлэнт газруудад ариун цэврийн байгууламж бүхий отоглох цэг байгуулах
59			889. Гол бүс нутгуудад аялал жуулчлалын цогцолбор байгуулах
60			891. Монголын нүүдлийн соёл, орон нутгийн онцлогт тохирсон бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, брэндийг хөгжүүлэх "Монгол Урлаг - Дэлхийн тайзнаа" цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
61	3.3.5.10. Говийн бүсийн Марс гарагтай төсөөтэй онцлогийг шинжлэх ухаан, инновац шингэсэн технологиор баяжуулж, байгаль орчинд ээлтэй, дөрвөн улирлын тусгай сонирхлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.	893. Говийн бүсийн Марс гарагт төсөөтэй онцлогийг шинжлэх ухаан, инновац шингэсэн технологиор баяжуулж, байгаль орчинд ээлтэй дөрвөн улирлын тусгай сонирхлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх	
62	3.3.6. Соёл урлаг, соёлын өв уламжлал, соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл	3.3.6.9. Монгол кино үйлдвэр орчмыг монгол киноны түүх, соёлд тулгуурлан төрөлжүүлж хөгжүүлнэ.	920. "Кино үйлдвэр" орчмын гудамж, талбай, ногоон байгууламжийг тохижуулж, монгол киноны түүх, соёлыг сурталчлах, кино зураг авалтын бодит түүхэн орчныг бий болгох
3.4. Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлт, ногоон санхүүжилт			
63	3.4.1. Биологийн олон янз байдал, тусгай хамгаалалттай газар	3.4.1.1. Байгалийн унаган төрхийг хадгалж, тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалтын менежментийг сайжруулна.	955. Олон талын оролцоотой хамгааллын менежментийг хэрэгжүүлэх, санхүүгийн тогтвортой эх үүсвэрийг бий болгох эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, үр ашигт байдлыг сайжруулах
64			958. Уур амьсгалын өөрчлөлтөд эмзэг амьтан, түүний тархац нутгийг хамгаалах, шилжилт хөдөлгөөн, тоо толгойн хэвийн өсөлтийг дэмжих арга хэмжээ авах
65			959. Монгол оронд тархсан харь зүйл ургамлын тархац, түрэмгийллийн өнөөгийн төлөв байдлын судалгааг хийж, хамгааллын цогц арга хэмжээ хэрэгжүүлэх
66			962. Байгалийн нөөц газар, байгалийн дурсгалт газар, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газарт байгаль хамгааллын хамтын менежментийг орон нутгийн нөхөрлөлүүдээр дамжуулан хэрэгжүүлэх
67			963. Ойжуулалтын ажлыг хэрэгжүүлэх

68	нутгийн менежмент	3.4.1.4. "I эроум мод" үндэсний хөдөлгөөнийг эрчимжүүлж, ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг нийт газар нутгийн 8.8 хувьд хүргэнэ.	964. Ойн үрийн нөөцийг бүрдүүлэх
69			965. Ойн төлөв байдлыг тогтмол үнэлж, ойд арчилгаа цэвэрлэгээний арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
70		3.4.1.5. Ойн хөнөөлт шавжтай тэмцэх, ойн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах менежментийг сайжруулж, ойн хомстол, доройтлыг бууруулахад ухаалаг, дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлнэ.	966. Ойн хөнөөлт шавжийн судалгаа, тэмцлийн ажилд байгальд сөрөг нөлөө багатай ухаалаг, дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлэх
71		3.4.1.7. Усны нөөцийн нэгдсэн менежментийг хэрэгжүүлж, усны үнэ цэн, үнэлэмжийг нэмэгдүүлэн ашиглалт, хэрэглээнд хэмнэлт, дахин ашиглалтыг дэмжинэ.	968. Хот, суурин газрын хүн амын ус хангамжийн эх үүсвэрийн нөөцийг тогтоох хайгуул, судалгааны ажлыг хийх
72			977. Газрын мониторингийн нэгдсэн мэдээллийн санг бүрдүүлэх
73		3.4.2.3. Хөдөө аж ахуй, газар тариалангийн бүс нутагт байгальд ээлтэй технологи нэвтрүүлж, нөхөн сэргээх, газар тариалангийн хамгаалалтын зурвасыг нэмэгдүүлэх байгальд түшиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	978. Маш хүчтэй доройтсон газрын ашиглалтыг нэгдмэл сангийн ангиллаар тодорхойлох, нөхөн сэргээх
74			979. Цөлжилтөд өртсөн газар нутгийг нөхөн сэргээх, элсний нүүлтээс хамгаалах, хамгаалалтын зурвас байгуулах ажлыг хэрэгжүүлэх
75	3.4.2. Уур амьсгалын өөрчлөлт	3.4.2.5. Усны чанар, аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагааг эрчимжүүлж, экологийн чухал ач холбогдолтой Хөвсгөл нуур, Ганга нуур, Өгий нуур, Хэрлэн гол зэрэг усны сан бүхий газрыг нөхөн сэргээж, хамгаална.	984. Дотоодын цэргийн хамгаалалтад шилжээгүй зарим аймгийн төв болон хүн амын суурьшилд, иргэдийн хөдөлгөөний нягтаршил ихтэй сумдын ус хангамжийн эх үүсвэрийн барилга байгууламжийг хамгаалалтад авах
76		3.4.2.7. Байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй амьдралын хэв маяг, хандлага, дадлыг хэвшүүлнэ.	991. Байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй амьдралын хэв маяг, хандлагын талаар олон талт нөлөөллийн ажлыг тогтмол зохион байгуулж, идэвх оролцоог дэмжих
77		3.4.2.8. Уул уурхайн нөхөн сэргээлтийн чанар, хяналтыг сайжруулж, нөхөн сэргээлт хийгээгүй хуулийн этгээдэд ногдуулах хариуцлагыг чангатгана.	992. Уул уурхай, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны улмаас эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу тогтмол чанартай хийлгэх
78		3.4.2.9. Агаарын бохирдлыг бууруулах ажлын хүрээнд хот, суурин газруудад яндангүй бүс байгуулж эрчим хүч, усны ухаалаг хэрэглээтэй амины орон сууцны хөтөлбөр боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.	993. Аймгийн төвүүд болон хот, суурин газрын агаарын чанарыг сайжруулах яндангүй бүсийг тогтоож, мөрдүүлэх
79		3.4.3.2. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ, аудитын үр дүнд суурилсан, хүрээлэн буй орчин, хүнд ээлтэй орчныг төлөвлөж, нийгэм, эдийн засгийн ногоон хөгжлийн загварыг бий болгоно.	996. Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний шинжилгээг үр дүнтэй хийж, аливаа төслөөс хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, ногоон технологи нэвтрүүлэх чиглэлээр байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөг бодитой төлөвлөж хэрэгжилтийг хангуулах
80		3.4.3.3. Орчны бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, хамгаалах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	999. Хөрсний нянгийн болон хүнд металлын бохирдлын судалгаанд үндэслэн бохирдол ихтэй газруудад бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх
81		3.4.3.5. Цэвэрлэх байгууламж, гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийн лагийг байгальд ээлтэй аргаар устгах туршилтын төсөл хэрэгжүүлнэ.	1005. Цэвэрлэх байгууламжийн 1000 м3 лагийг бордоо болгож уул уурхайн нөхөн сэргээлтэд ашиглах туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх
82	3.4.3. Ногоон эдийн засаг, ногоон хөгжлийн загвар	3.4.3.7. Тогтвортой ногоон хот, ногоон барилга, амьдралын ногоон хэв маяг, нөөцийн хэмнэлт зэрэг байгальд ээлтэй, хэмнэлттэй ногоон үзэл санаа, хандлага, дадлыг нэвтрүүлж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааг дэмжин, Үндэсний ногоон барилгын үнэлгээний систем нэвтрүүлж, хөгжүүлнэ.	1014. Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний нэр төрөл, санхүүжилтийн хэмжээг нэмэгдүүлэх
83		3.4.3.8. Энгийн болон аюултай хог хаягдлыг хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөлгүйгээр цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, устгах оновчтой менежментийн тогтолцоог бүрдүүлнэ.	1015. Аймаг, нийслэл, сум, суурин газарт эрүүл ахуйн шаардлага хангасан төвлөрсөн хогийн цэгийг байгуулах
84		3.4.3.10. Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох зорилгоор эрчим хүч, ус, бохирын хувьд бие даасан, байгальд ээлтэй, зөөврийн орон сууцны технологийн судалгаанд хөрөнгө оруулалт хийнэ.	1020. Пассив, тэг барилга зэрэг эрчим хүч, материалын хэмнэлттэй, дулааны алдагдалгүй ногоон барилгын шийдлийг туршин нэвтрүүлэх загвар төслүүдийг хэрэгжүүлэх
85		3.4.3.11. Орхон-Онги, Хэрлэн-Тоонот ус дамжуулах хоолойг барина.	1021. Орхон-Онги, Хэрлэн-Тооно усан сан, ус дамжуулах хоолой барих ажлыг эхлүүлэх
ДӨРӨВ. ХҮНИЙ ЭРХИЙГ ДЭЭДЭЛСЭН ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО			
4.1. Хүний эрх, эрх чөлөө			
86	4.1.4. Ил тод байдал ба хяналт	4.1.4.2. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн удирдлагын нэгдмэл байдлыг хангах, төрийн болон орон нутгийн өмчит аж ахуйн нэгжийг улс төрөөс хараат бус, нээлттэй, ил тод, зах зээлийн зарчмаар үйл ажиллагаа явуулах тогтолцоог бүрдүүлэх, төрийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт.	1064. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн асуудал хариуцсан байгууллагын чадавхыг бэхжүүлэх 1065. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эд хөрөнгийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн систем бий болгох, хөгжүүлэх (Мэдээллийн сангийн программ хангамж, дэд бүтэц)
4.2. Авлигагүй засаглал			
88	4.2.1. Авлига, гэмт хэрэгтэй тэмцэх, хууль сахиулах үйл ажиллагаа	4.2.1.12. Эрүүл, аюулгүй орчныг бий болгох зорилгоор камерын хяналтын нэгдсэн системийг суурьшлын бүсийн 80 хувьд хүргэнэ.	1101. Улсын хэмжээнд камерын хяналтын тогтолцоог хөгжүүлж, мэдээллийг цаг алдалгүй авч шинжилгээ хийх төвийг байгуулах
89	4.2.2. Дэвшилтэт технологид суурилсан цахим засаглал	4.2.2.2. Төрийн үйл ажиллагааны хурд, бүтээмжийг дээшлүүлж, иргэдэд түргэн шуурхай, хялбар үйлчилгээ үзүүлэх цахим төрийн тогтолцоонд шилжинэ.	1116. Газар зүйн нэрийн тодруулалт хийж мэдээллийн сан бүрдүүлэх, иргэд, байгууллагыг үнэн зөв газар зүйн нэрийн лавлагаа мэдээллээр хангах
90		4.2.2.3. Төр хувийн хэвшил, иргэний нийгэмтэй хамтран ажиллахыг эрэлхийлдэг, тэдгээрийн оролцоог шийдвэр гаргах үйл явцдаа хангаж, ил тод байдлыг бий болгосон төрийн шинэ тогтолцоог бий болгоно.	1122. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн төслийн бэлтгэл ажлын явцад хувийн хэвшил, салбарын иргэний нийгмийн байгууллага, тухайн төсөл хэрэгжих орон нутгийн оролцоог хангаж, бүрэн шинжилгээний дүгнэлтэд тусгах
91	4.2.3. Төрийн албаны реформ шинэчлэл	4.2.3.9. Төрийн албан хаагчдын нийгмийн баталгааны зохистой бодлогыг баримтлан орон сууцны хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ. Төрийн албанаас эрт тэтгэвэрт гарч буй иргэд хөдөлмөр эрхлэх, жижиг, дунд, бичил бизнесийн салбарт ажиллах, орлого олох, баялаг бүтээх боломжийг бүрдүүлнэ.	1153. Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалтай уялдуулан төрийн албан хаагчдад зориулан түрээсийн орон сууцны хөтөлбөр хэрэгжүүлэх
92			1165. Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалд нийцүүлж аймгийн газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах

93		4.2.4.1. Хотын ерөнхий болон хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг оршин суугч, аж ахуйн нэгжийн саналыг харгалзан боловсруулан батлуулж, үүнтэй уялдуулан төсвийн болон орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалт, зарцуулалтын бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	1166. Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалд нийцүүлж сумын нутаг дэвсгэрийн хөгжлийн төлөвлөгөө боловсруулах
94	4.2.4. Орон нутгийн засаглалын бие даасан байдал		1167. Улсын хэмжээнд хот, суурины төвийн 1:1000-ны масштабтай байр зүйн зураг, газар доорх шугам сүлжээний зургийг солбицлын ITRF2020 тогтолцоонд хийх
95		4.2.4.3. Хот байгуулалт, барилга, газрын талаарх холбогдох хуулийн уялдааг сайжруулж, төлөвлөлтөд суурилсан хот байгуулалтын тогтолцоог бий болгон, хотын ерөнхий төлөвлөгөө болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөний дагуу газрын зөвшөөрлийг олгож, зөрчсөн тохиолдолд хүлээлгэх хуулийн хариуцлагыг чангатгана.	1170. Хотын ерөнхий төлөвлөгөө болон хэсэгчилсэн төлөвлөгөөний дагуу хот байгуулалтын бүсчлэлийг тогтоож, газар болон барилгажилтын зөвшөөрлийг олгох тогтолцоог бүрдүүлэх ажлыг эхлүүлэх
4.3. Цахим засаглал, төрийн бүтээмжийн дахин инженерчлэл			
96	4.3.1. "E-Mongolia"-блокчейн Цахим засаглал	4.3.1.5. Иргэний бүртгэл, үл хөдлөх хөрөнгө, төрийн өмчийн бүртгэл, газрын хэвлийн баялаг болон газар дээрх баялгийн бүртгэлийг "блокчейн" технологийг ашиглан гүйцэтгэх боломжийг бүрдүүлнэ.	1195. Гудамж, нэгж талбар, барилга байгууламжийг батлагдсан стандарт, нормын дагуу тэмдэгжүүлэх
4.4. Үндэсний сөрөн тэсвэрлэх чадавх ба амар тайван нийгэм			
97	4.4.1. Үндэсний эв нэгдэл	4.4.1.9. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, хууль бус эргэлт, хэрэглээтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх, хууль бус эргэлттэй тэмцэхэд төрөөс баримтлах бодлого, төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны уялдаа холбоо, нэгдмэл байдлыг хангах, мэргэжлийн холбоо, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн оролцоог нэмэгдүүлэх, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодистой холбоотой бүхий л үйл ажиллагааг төрийн хяналтад авч, уг үйл ажиллагааг зөвхөн тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлүүлэх, мансуурах донтой хүнд олон улсын стандартад нийцсэн эрүүл мэнд, нийгэм хамгааллын тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх, мансуурах донг эрт илрүүлэх, эмчлэх, хяналтад авах, нийгэмшүүлэхэд чиглэсэн эрх зүйн өөрчлөх бодлогоор хийгдэх бодлого	1251. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисоос урьдчилан сэргийлэх сургалтыг эрсдэлт бүлгийг тодорхойлж, зохион байгуулах
98	4.4.3. Үндэсний аюулгүй байдал, батлан хамгаалах тогтолцоо	4.4.3.3. "Сөрөн тэсвэрлэх чадавх - Батлан хамгаалах тогтолцоо" -ны хүрээнд батлан хамгаалах тогтолцоог бэхжүүлж, орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгжүүдийн бэлэн байдлыг хангаж, дайчилгааны төлөвлөлтийг боловсронгуй болгож, иргэдийн эх орноо хамгаалах бэлтгэлжилтийг дээшлүүлнэ.	1330. Орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгжүүдийн үүрэг гүйцэтгэх чадавхыг дээшлүүлэх
99			1331. Дайчилгааны бэлтгэл үүрэгтний үүрэг гүйцэтгэх чадавхыг нэмэгдүүлэх сургалт зохион байгуулах
100			1332. Иргэдийн эх орноо хамгаалах бэлтгэлийг дээшлүүлэх сургалт, сурталчилгааны арга хэмжээг зохион байгуулах
101		4.4.3.9. Бүсийн сургалтын төвүүдийг шинээр байгуулж "Оюутан цэрэг" сургалтад хамрагдах суралцагчдын тоог шат дараатай нэмэгдүүлэн улс орны батлан хамгаалах чадавхыг дээшлүүлнэ.	1369. "Оюутан цэрэг" цэргийн мэргэжил олгох сургалтад хамрагдах суралцагчдын тоог шат дараатай нэмэгдүүлэх
102	4.4.4. Гамшгийн үеийн бэлэн байдал	4.4.4.4. Гал түймэр унтраах болон эрэн хайх, аврах нэгжийг орон нутагт өргөтгөж, тусгай зориулалтын автомашин, техник хэрэгслийн хангалтыг нэмэгдүүлэх төсөл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлнэ.	1376. Гал түймэр унтраах болон эрэн хайх, аврах нэгжийг орон нутагт өргөтгөж, тусгай зориулалтын автомашин, техник хэрэгслийн хангалтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээ авах